

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACJE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psycho- metr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
10	6 26 ⁷ 11 ³³ 337	- 2, 5 1 ³³ 49	49	Pn. Wschodni słaby	Chmury	
	2 11, 338	+ 1, 3 2, 01	01	Pl. Zachodni „	Po. oda z Chmurami	Snieg
	13 27 1, 814	-- 1, 7 1, 60	60	Zachodni słaby	Pogoda	Snieg
11	6 3, 267	- 7, 9 0, 95	95	Pn. „ Zachodni „	Pochmurno	Snieg
	2 3, 877	- 0, 9 1, 51	51	ZPl. Zachodni „	„	„
	10 4, 676	- 2, 7 1, 51	51		„	„

Wiadomości krajowe.

KRAKÓW.

(A. N.) Przedwczorajszy bal strzelecki na sali P. Knotza, bardzo był kruchy, — mówią że ledwie 60 osób zebrało się; — natomiast reduta wczorajsza do 700 osób ściągnęła. Maski niewiele były zajmujące, i ledwieby ich sto naliczyć można, — przyczyna bardzo prosta, że mnóstwo osób płci pięknej przemieniło się z dawnych aktorów redutowych, — na spektatorów. Jaby m rozumiał że to bardzo jest niekorzystnie dla dam, — zwłaszcza że jak naprzykład wczoraj na 20, ledwie jedna była młoda bez maski, wszystkie prawie schodzące z pola! — Smutną to jest rzeczą widzieć je rzędami posadzone na ławkach do koła sali, jakby chciały mówić do mężczyzn: »Patrzcie, byliśmy niegdyś ładne «teraz już ordzewiały lica nasze przychodzimy «wam tu prezentować...« — Ale po co? i na co? Trudno odpowiedzieć, a przynajmniej z jakąkolwiek korzyścią dla dam chodzących bez masek na redutę. — Jeszcze i pannom małą uwagę uczynić muszę. Czy sądzą że to dla nich korzystnie z mamami lub ciociami bez masek, przychodzić na redutę?.. — żeby mimowolnie dostać się na fundusz złych języków mężczyzn, którzy zaraz powiedzą: »Biedne panny, — anon-«sują się same, że są na wydaniu; mój Boże!.. «wszystko to osiedzie na koszu przy teraźniejszych ciężkich czasach!...« — luno powie: »A już to prawda! że siadają rzędami na ławkach abyśmy im się przypatrywali jak brabantkim koronkom na wystawie płodów przemysłu krajowego!« — W rzeczy samej mężczyznom na reducie chodzą w kapeluszach w płaszczach, w bondach, nawet i biekieszka z lisiurą na łbie nieraz tam zafigurowe, — a tu do koła damy, —

zasługujące na uszanowanie mężczyzn, — wystawiają się na ich niegrzeczność, a o to podobno dziś najłatwiej. — Ej!.. niech panie przychyliły się do najuniżeńszej rady slugi swego — i do maseczek, dawniej tak ulubionych powrócą, raz na zawsze redutę ożywią — i oszczędzą nam słyszenia tych nieprzyjemnych paplotań: »Co też tam kobiet już nie młodych było na «sali — to na którą spojrzysz, to ma minimum 40 lat!...« —

Niechże teraz panie zastanowią się same i powiedzą czy im źle i nieżyczliwie radzę: aby nie szukały dla siebie widowiska z reduty, ale zabawy przyjemnej i wesołej — bo zamiast czego użyć, same wystawiają się na widowisko! —

Jakżebyśmy wszyscy byli szczęśliwi gdyby na przyszłą przedostatnią redutę, wszystkie damy były w maseczkach, — a same nawet znajdując daleko więcej do widzenia, — bo ujrzą zaraz ze 300 lub 500 masek! — Tylko się panie niech namyślą, — naradzą, — starych *cavaleros servantes* powysyłają za sprawunkami — ob-talunkami. Te próżniaki niech darmo nie zjadają cudzych obiadów! —

Szczęśny Felisiński
Szlachcic z prowincyi.

Teatr był wczoraj tak przepelniony, że wiele osób, niedostały już biletów. — Galerya zupełnie tak jak przeszłej niedzieli, stósy głów tylko przedstawiała. Grano wznowioną drugą część opery: *Krakowiaczy i Gorale* z muzyką P. Kurpińskiego. Jutro powtórnie taż sama sztuka. W tłusty czwartek zaś dnia 15 b. m. melodramat komiczny *Nestora* nowo przełożony z niemieckiego w 3 aktach pod napisem: *Malpa i Narzeczony*. —

Wiadomości zagraniczne.

WIADOMOSCI Z POCZTY DZISIEJSZEJ.

— *Paryż 4 Lutego.* —

W izbie deputowanych gotują się do nowych sporów z gabinetem jak przyjdzie na stół mowa o tajnych funduszach.—

Zapewniają że cenzura teatralna zabroniła ostatecznie przedstawić na scenę nowego dramatu: *Tajemnice Paryża*, którego w teatrze Porte St. Martin tak ciekawie oczekiwano. — Zwrócono panu Sue, z wyraźnym oświadczeniem, że jeżeli chce mieć przedstawionym swój dramat na scenie paryżkiej, musig o całkiem i naczęj przerobić.—

Przed trzema dniami była nad Paryżem tak gwałtowna burza, że rzadki dom, nie został uszkodzony. Kominy, dachy pozrywane, drzewa najpiękniejsze w ogrodach i na bulwarach z korzeniami powyszarpowane.—

Przedwczoraj przybyła tu deputacya prowincyj Biskajskich, celem zaproszenia królowej Krysiny byłej rejentki, aby powracając do Hiszpanii raczyła obrócić drogę przez rzeczony prowincye. — Wczoraj deputacya ta na uroczystej audyencyi przyjętą została od królowej która z zalem przytęm oświadczyła, że już w cześniej przyrzekła to miastu Barcelonie, że dla tego na teraz musi odmówić życzeniom wiernych biskajczyków.—

— *London 1 Lutego.* —

Dziś królowa otworzyła parlament mową od tronu, zaczynając się od zwyczajnego zapewnienia, że jest stała nadzieja utrzymania w swęj mocy pokoju europejskiego. — O procesie O'Connella w Irlandyi niemasz najmniejszej wspominki; — jest to najlepszym dowodem jak rząd nie sobie nie zrobił z machinacyi agitatora i zamachów repealistowskich. —

— *Sztokholm 30 Stycznia.* —

Stanzdrowia 81 letniego Nestora króla Jmei szwedzkiego, po uderzeniu apoplektycznym d. 26 b. m. który już znajdowano całkiem bez nadziei, nad wszelkie spodziewanie tak dalece po dziś dzień się polepszył — że prawie znikło niebezpieczeństwo. Dziś przed południem o godzinie 10 JKmość obudziwszy się zupełnie wolnym był od gorączki, z wielkim apetytem zjadł kilka łyżek bulionu; po południu narzekał tylko na osłabienie i mocny ból w prawęj nodze.

WIADOMOSCI Z POPRZEDNICH POCZT.

— *Warszawa 7 Lutego.* —

Wczoraj JO. książę Namiestnik dawał świetne śniadanie tańczące, w pałacu Łazienkowskim. Mróz kilku-stopniowy, słońce zupełnie pogodne, czas spokojny, sprzyjały przejażdżce do tęg wspaniałej rezydencyi monarszej. Wyborna droga sauna ułatwiała komunikacyę, jakoż wielu z gości korzystało z tego rodzaju jazdy. Osób zaproszonych było 300. O go-

dzinie w pół do 3 z południa dano śniadanie w sali Salomońskięj; o 3 bal rozpoczęto. Otworzył go polonezem JO. książę Namiestnik z JO. księżną Teresą Jablonowską gospodynią balu. Za tą pierwszą parą postępował szereg par mnogich. Ubiory dam były zachwycające, i tak umiejętnie dobrane, że te same toalety które jaśniały pięknością za światła dziennego, inaczej pięknie wydały się jeszcze gdy rozpalono światła jarzące. Kontredanse, walce i mazur zajęły kilka godzin czasu. O 6 dano obiad w galeryi obrazów, pobocznym salonie, i w owęj sali jadalnej sławnej niegdyś obiadami czwartkowemi króla Stanisława Augusta. Po obiedzie wznowiono tańce: polka, mazur i wale przedłużyły zabawę wesołą do godziny 10; poczem rozjazd ogólny nastąpił. Część Łazienek była świecona kagańcami, szczególniej brzezi kanału i taras; oświecenie to przy blasku księżyca, który jeszcze o tęg porze dosyć wczesnie wschodzi, tworzyło kontrast zupełny przypominający w naturze ów efekt światła, który w tym roku podziwialiśmy w znamenitem dziele pędzla Tysiewicza. Bal wczorajszy tyle wesoły ile zajmujący, dał nowy popęd zabawom karnawałowym. Już na nim ogłoszono program dwóch ostatnich tygodni karnawału, które mają być napełnione przyjemnymi zabawami rozmaitego rodzaju.

— *Paryż 27 Stycznia.* —

Przy rozprawach nad adresem izby deputowanych, ministerstwo powzięło było przekonanie, że lewa strona izby, pomimo starań p. Thiers, wspierać chce sprawę legitymistów przeciw gabinetowi. Kommissya adressowa otrzymała z tego powodu zlecenie, użycia modyfikacyi w paragrafie zawierającym naganę legitymistów, końcem skłonienia opozycyi do głosowania za tym paragrafem. Kommissya adressowa tym względem powodowana, postanowiła uczynić dwa ważne przyzwolenia dla lewęj strony. Pierwszém przyzwoleniem było przyjęcie dodatku p. Bethmont, podającego za podstawę rządu lipcowego najwyższą władzę narodu, drugie zależało na zmianie okressu, w którym, w miejsce wyrażenia *fleitit les coupables manocuvres*, miał być przyjęty wyraz *coupables manifestations*, pan Saint Marc Girardin, jako sprawozdawca adressu, otrzymał polecenie zawiadomić izbę opowięzszych dwóch przyzwoleniach, i mieć mowę liberalną celem zjedunania dla paragrafu przychylności lewęj strony. Jakoż gdy pan Saint Marc Girardin jako sprawozdawca oświadczył się za przyjęciem dodatku pana p. Bethmont zjednał przez to przychylność opozycyi. Pan Bechard, legitymiczny deputowany, który po p. Girardin wstąpił na mównicę, starał się przekonać izbę że ministerstwo dla tego tylko pochlebia teraz opozycyi, aby za jęj pomocy pozbyć się z izby stronnictwa legitymistów, które mu stoi na zawadzie. Wypadek dalszych rozpraw jest wiadomy.

W Paryżu umarł temi dniami hr. Bastard, Wice prezes izby parów i prezes sądu kassacyjnego.

Fałszywą była rozgłoszona wiadomość, jakoby hrabina G....., z domu infantka Izabella hiszpańska, która z swym małżonkiem żyje w Brukseli, otrzymywała coroczne w sparcie z Paryża i to od królowej Francuzów, hrabiostwo G. Żyją bardzo skromnie w Brukseli, przyjmują mało odwizdzań, niekiedy tylko posła hiszpańskiego, i są w swoim domowym pożyciu nader szczęśliwi.

— Londyn 29 Stycznia —

Times zapewnia z wiarogodnego źródła, że wkrótce wniesiony będzie do parlamentu projekt aby katolików w Irlandyi uwolnić zupełnie od płacenia dziesięciny wiczyzstego czynszu. Jeden z dygnitarzy kościoła panującego, przyjaciel pana Peel, zajmuje się właśnie zbieraniem potrzebnych wiadomości w pewnej diecezyi, względem liczby stronników kościoła rzymskokatolickiego, opłacających takowy podatek, względem wysokości tegoż podatku i t. p.

Obecne poruszenie pomiędzy katolikami, które jednak nie jest tak obszerne, jak się spodziewano, spowodowało rząd do wysłania zwozu wojsk do Irlandyi. Dwie kompanie piechoty i baterya konnej artyleryi wyruszyły wczoraj z Woolwich koleją żelazną do Liverpool, z kąd udadzą się do Dublina. Kilka pułków piechoty przeznaczono już do pochodu, a z towarzystwami kolei żelaznych zawarto już umowy, względem przewiezienia ich natychmiast, jak tylko zajdzie potrzeba wzmocnienia wojska irlandzkiego.

Globe donosi o uowu-wynalezionym prochu ogromnej siły eksplozywnej, który wynalazca zalecił departamentowi artyleryi dla użycia go do celów wojennych. Z wiarogodnego źródła (mówi *Globe*) otrzymaliśmy wiadomość o wynalazku, który zapewne pokona wszelkie trudności, jakie dotychczas zdawały się być w tym względzie niepokonalnymi. Jestto kompozycya chemicznych substancyj, które nader subtelne, jednakże do działalności przyprowadzone, w swych skutkach są tak potężne, że zupełnie niewczą wszelki choćby najsilniejszy opór przeciwnych substancyj, a przytem chwila eksplozyi jak najdokładniej może być oznaczoną. Kształt tego okropnego pocisku jest kalisty, a wielkość może być zastosowaną do strzelby, do jakiej ma być użyte. Z równą dokładnością i pewnością trafu można go użyć do karabina, działa lub bomby. Jedna taka kula, poleżawszy przez kilka minut spokojnie, roztrzaskała na tysiączne kawałki wielkie drzewo, o 12 stóp odległe. Ten nadzwyczajny pocisk, wyjąwszy pod warunkami potrzebnymi do nadania działalności ukrytej jego sile, jest tak bezpieczny, że bez żadnej obawy można te kule w kieszeni nosić, i w jakiejby ilości przewozić je z miejsca na miejsce w pudłach lub beczkach; można je nawet silnie rzucać na żelazo lub kamień, a skutek jednak nie będzie inny tylko

taki jakby te kule były z masy kamiennej lub żelaznej. Departament artyleryi zwrócił już całą swą uwagę na to nowe zastosowanie substancyj chemicznych do celów wojennych, kilka doświadczeń, z których zawsze następne przewyższało poprzednie co do wielkości siły opór stawiającej, odbyto z najlepszym skutkiem w obecności jlnego inspektora artyleryi i najznakomitszych inżynierów, tak pod względem niszczącej siły eksplozywnej, jako też dokładności co do czasu i miejsca: kiedy i gdzie skutek miał być dokonany. Dla odbycia ostatniej próby z tą nowo odkrytą siłą, departament artyleryjny zarządził, aby na łąkach pod Woolwich wystawiony był ile możności mocny budynek, pojedyncze części jego mają być kłami i sztabami tak wzmocnione, że każdemu znanemu dotąd rodzajowi bombardowania oprzeć się może. Wynalazca chce wartość swego wynalazku uczynić zawisłą od tej ostatecznej próby. Jeżeli takowa usprawiedliwi twierdzenia wynalazcy, tedy śmiało utrzymywać możemy, że żadne odkrycie w chemii, od czasu wynalazku prochu, nie sprawi tak zupełnej zmiany w sposobie prowadzenia wojny, jak to, o którym wyżej mowa.

Z wysp Sandwichskich donoszą o gwałtownym wybuchu wulkanu Manna Loa, w wysokości 14,000 stóp nad powierzchnią morza. Potok lawy wybuchającej już od kilku tygodni rozciąga się na 20—30 mil.

— Madryt 20 Stycznia. —

Coraz wątpliwsem jest zapewnienie dzienników moderatystowskich, że nowe prawo municypalne zyskało wszędzie na prowincyi dobre przyjęcie. Codzień dowiadujemy się o nowym oporze w przyjęciu tego prawa, to z Andaluzyi, to z Aragonii, to z Asturji. W San Sebastian, gdzie to prawo, według dz. *Heraldo*, z radością miało być przyjęte, część radców miejskich wystąpiła z municypalności zaraz po ogłoszeniu dekretu królewskiego, druga zaś część pozostała jeszcze tymczasowie, jedynie z powodu miejscowych okoliczności.

Zmarła niedawno w Pampelonie, w 98 r. życia, matka generała Mina, urodziła się w 1-docin, miejscu z 11 domów złożonem, z którego 14 synów poległo w wojnie oswobodzenia. Aby tej biednej matce oszczędzić zmartwienia, jakieby jej była sprawiła wiadomość o śmierci jej tyle ukochanego najstarszego syna, zostawiono ją w tém wniemaniu, że tenże żyje i jest ciągle jlnym kapitanem Katalonii. W tem też wniemaniu umarła.

W gazetach Madryckich nie słychać nic o zajęciu Morelli przez bandę Karlistów, zapewne więc wiadomość ta należy do bajecznych.

Młody Hiszpan, Antonio Flores, wydaje tu w przekładzie hiszpańskim *Tajemnice Paryża* Sue'go, które we Francyi doczekały się już w tak krótkim czasie dziesięciu edycyj. Zdaje się, że zgorzenie nigdzie się nie zużywa.

Rozmaitości.

-- *Ogniotrwała suknia.* Wynalazek pułkownika Paulin w Paryżu, to jest suknia ze skóry zrobiona, która podobnie jak dzwon nurkowy okrywa całe ciało wraz z głową, i w którą powierze za pomocą pewnej maszyny, połączonej z nią przez kieszkę ogniotrwałą, bywa w pompowane, -doświadczona nie dawno została u p. Braidwood w Londynie, i próbę wytrzymała wyborne. Inżynier Dowding udał się w takiej sukni do gorzącej piwnicy uzbrojony kieszką sikawki, której użył na gorzące przedmioty. Po 15 minutach udało mu się ugasić zupełnie ogień, nie doznawszy żadnego uszkodzenia.

-- *Siła elektro-magnetyczna.* Mechanik Bauer w Norymburgu, o którego doświadczeniach już przed kilku latami wspominało, miał powzięty przez siebie cel, użyć siły elektro magnetycznej, jako siły poruszającej, przywieść do skutku. Model, który wygotował i w ruch wprowadził, miał przekonać każdego, że siła elektro-magnetyczna może być nieskończenie powiększana.

W dzienniku ang. czytamy: Wiadomo, iż zaraz po śmierci Napoleona na wyspie ś. Heleny, wyjęto serce ze zwłok tego wielkiego męża, aby je przechować. Lekarz ang. któremu powierzono szacowny ten szczerbek, położył go w miednicę napełnioną wodą, postawiono przy niej zapalone świece woskowe i udał się na spoczynek; lecz obawa o powierzone mu dobro pozbawiała go snu; drżymiąc tak na łożu, usłyszał cichy szelest, następnie pluskanie w wodzie i łoskot przedmiotu zeskakującego na ziemię. Zerwawszy się z postania, spostrzegł szczerba wlokącego do swojej nory serce Napoleona; kilka chwil jeszcze, a serce byłoby uszkodzone. -- N. król Pruski miał polecić Mejerbeerowi wypracować nową operę, na otwarcie nowego teatru opery w Berlinie, co nastąpi 15 Października. -- W zamku jednej z starożytnych familij szlacheckich w księstwie Walii znajduje się ogromne drzewo jencalogiczne, wyprowadzające pochodzenie tej rodziny, od lat kilkunastu tysięcy. W pół tego drzewa przeciągnięta jest szeroka linia czerwona, a na marginesie obok położono napis *pro memoria*: „około tego czasu, świat stworzony został.“ -- Wiadomo że książęta Lewis we Francji posiadali obraz przedstawiający jeźdźców pod dyrekcją p. Soullier. Trupa ta ma przedstawić pyszny karuzel w kostiumach z czasów Ludwika XV. W tejże stolicy grywa orkiestra Hermana znana w Warszawie a p. Lesir okazuje zgłoszczone wieloryba także u nas widziane. -- Na cmentarzu m. Holderness w hrabstwie Jorku, jest taki napis: D. O. M. Tu leżą zwłoki W. Stentona z Patrinton. Pochowany 28 Maja 1685 w wieku lat 79. Zostawił z pierwszą żoną 38 dzieci, z drugą 17. Ojciec 55 dzieci, dziad 86 wnuków, pradziad 97 prawnuków, praszczur 250 praprawnuków, ś. p. Stenton widział w ciągu życia swego 458 złepnych swego pokolenia! -- W szpitalu w Gex (we Francyi) niedawno umarł wyrobnik. Zaraz nazajutrz po śmierci włożono ciało do trumny, a o 11 chciało się zabierać do pogrzebu. gdy w tym usłyszano łomotanie w trumnie, a mniemany nieboszczyk powstał odcyony z łoża. Mówią, że po-

częstował pięściami zhyt pośpieszonych grzebaczków. -- Donoszą z Kadyxu o nowym cudzie, 12 letniej śpiewaczce Manuelli Leon, która pomimo tak młodych lat, okazuje w śpiewie doskonałą metodę i zadziwiające czucie. Podobno w naszym szczęśliwym, oświeconym, postępowym wieku, doczekamy, że nowo narodzeni lub narodzone, w kolebkach będą śpiewać arye Rosyniego, Belliniego i Mejerbeera, a grać na fortepianie i skrzypcach koncerty nie gorzej od Liszta lub Haumana! -- Krebillon, autor trajedyi Elekra (i wielu innych), lubił psy do tego stopnia, że po całych dniach siedział w domu otoczony znaczną ich liczbą, nie wychodząc nawet na ulicę. Ktoś szycząc z Krebillona, zapytał: jaką przyjemność znajduje w tém psim towarzystwie. Bez porównania większą jak ta, którą pan niby znajdujesz w zgromadzeniach graczków plotkarsów, obmowców etc. odpowiedział starzec, dodając jeszcze: poznaj pan ludzi tak jak ja ich znam, a ręczę przyznasz, że mam słuszną. -- Krebillon powiedział wielką prawdę -- szkoda tylko że niedodał zawiści, -- wcnocie która nawet biednego psa nieplami.....

Dumas, słynny autor franc. teraz w pielgrzymce swojej Nadreńskiej, taki opowiada szczegół z pobytu swego w Frankforcie. Ponieważ wiedziałem iż jestem w ojczyźnie Goettego a dom tego wielkiego poety niepowinno być być oddalony od części miasta w której znajdowałem się, zbliżyłem się do roważnego jęgomości, który z trzciną o złotej gałce w ręku, przebodził placem teatralnym, poczem z największą jak można grzecznością zapytałem go, czyby mówił po francuzku? czyja mówię po francuzku odpowiedział mi, bankier powinien mówićwyszyskimi językami, a ja opuściłem zawód bankierski. Skłoniłem się z całym uszanowaniem jakie wyznaję dla tej szacownej klasy towarzystwa; a gdy mi odkłonił się: skoro tak, rzekłem byłbym panu nie skończenie obowiązany, gdybyś raczył powiedzieć mi, czy nieznany mi jest dom Gettego? Dom Gettego, dom Gettego, powtórzyl poeciwiwie szukający w swoich wspomnieniach! dom Gettego hm, hm, ten dom musiał zbankrutować, albo nie musi jeszcze mieć zrobionęj reputacyi, bo ja go nieznam. A więc daruj pan memu naprzykrzaniu. Nic nie szkodzi, jestem o pańskie usługi. I rozstał się zachwycony jedyn drugim. Zaczyn człowiek dał mi więcej niżli żądałem od niego.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 11 do dnia 12 Lutego.

Chronowski Jan ob., Sadowski Józef, Srednicki Jan ob., Giziński Jan ob., Zagórski Antoni ob., Cywiński Szymon ob., Cybulska Teresa ob., Stanko Józef, Koszutski Hipolit ob., Plinkiewicz Jan ob., Frelich Jan ob., Zakrzewski Karol ob., Binkowski Cyryak, Chapon Ludwik, Rosen Fryderyk, Klicz Jan, Delavaux Alexander, Slaski Adam ob., Srednicki Karol, Stidel Karol, Stradomski Roch ob., Szymakowski Ludwik, z Polski; -- Mayer Karol. Reil Jan, z Pruss

Wyjechali z Krakowa.

Kloniewski Milan, Bzowski Teofil ob., Rudolf Fryderyk, do Polski; -- Bozewski Piotr ob., do Pruss